

မြန်မာနိုင်ငံ၏ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေများ

အပိုင်း (၁) သမိုင်းကြောင်းကိုတူးဆွခြင်း

ပြောင်းလဲတတ်တဲ့ဥပဒေ

ကမ္ဘာပေါ်က နိုင်ငံအများစုမှာ နိုင်ငံစီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အတွက်ငွေကြေးနဲ့ နည်းပညာ အရင်းအမြစ်တွေတိုးတက်ရရှိစေဖို့ နိုင်ငံခြား တိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (Foreign Direct Investment) တွေကို ဖိတ်ခေါ်ဆောင်ရွက်ကြပါတယ်။ ကုလသမဂ္ဂကုန်သွယ်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှု ကွန်ဖရင့် (United Nations Conference on Trade and Development-UNCTAD) ရဲ့စာရင်းဇယားတွေအရ ကမ္ဘာပေါ်မှာနိုင်ငံပေါင်း၁၄၁နိုင်ငံနဲ့ ဥရောပသမဂ္ဂတို့မှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေတွေပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ဥပဒေ စုစုပေါင်း ၁၇၇ခု ရှိတယ်လို့သိရပါတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးသွားတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ ကိုလိုနီလက်အောက်က လွတ်မြောက်လာ ကြတဲ့ နိုင်ငံတွေနဲ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အတွက်ပြန်လည်တည်ဆောက်ရတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ မိမိနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အတွက်ပြည်ပအရင်းအမြစ်တွေ ဝင်ရောက်လာစေဖို့ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ကြရင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုတွေ၊ နှစ်နိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သဘောတူ စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း တွေစတင်ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီးရဲ့နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲတွေနဲ့ အတူရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေတွေကို လည်းအဆင့်ဆင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရေးဆွဲခဲ့ကြတာတွေလည်း တွေ့ရပါတယ်။ ၁၉၅၅ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့ (World Trade Organization) ထူထောင်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာတော့ နိုင်ငံတော်တော်များများဟာမိမိတို့ရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေ တွေကို ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့ သဘောတူညီချက်များနဲ့ ကိုက်ညီအောင် လိုအပ်သလိုပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ကြပြန်ပါတယ်။ စစ်အေးတိုက်ပွဲပြီးသွားတဲ့ နောက်ပိုင်း စီးပွားရေးအုပ်စုတွေ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ တိုးတက်များပြားလာခြင်းစတဲ့ အခြေအနေ တွေကလည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေတွေကို လိုအပ်သလိုပြင်ဆင်ကြတို့တွန်းအား တစ်ရပ်ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆိုရင်ဗီယက်နမ်နိုင်ငံမှာ ၁၉၉၀က Law on Foreign Investment ဆိုတဲ့ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးတဲ့နောက်မှာ အဆိုပါဥပဒေကို ၁၉၉၂ခုနှစ်၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်၊ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ၂၀၀၃ခုနှစ်နဲ့၂၀၀၅ခုနှစ်တို့မှာ အကြိမ်ကြိမ်ပြင်ဆင် ထုတ်ပြန်ခဲ့တာ တွေ့ရမှာဖြစ် ပါတယ်။

အခြေခံများ

နိုင်ငံတွေအနေနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုတွေ ဆောင်ရွက်ကြပေမယ့် ၂၁ ရာစု အစပိုင်းကစပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေတွေကို အောက်ပါအခြေခံ အချက်တွေပေါ်မှာအခြေပြုပြီးရေးဆွဲလာကြတာကိုတွေ့ရပါတယ် -

- (၁) အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက် (Definition) မှာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (Investment) ဆိုတာ ဘာကိုသတ်မှတ်တယ်၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ (Investor) ဆိုတာ ဘယ်လိုသတ်မှတ်တယ် ဆိုတာကိုရှင်းလင်းစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပြဋ္ဌာန်းကြပါတယ်။
- (၂) ဖြေလျော့မှုဆောင်ရွက်ခြင်း (Liberalization) မှာလည်း ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေး အဖွဲ့ရဲ့ သဘောတူညီချက်များနဲ့ ကိုက်ညီအောင်နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို နိုင်ငံသားများနည်းတူ အခွင့်အရေးပေးခြင်း (National Treatment)၊ နိုင်ငံ တစ်ခုက လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူကို အခြားနိုင်ငံတစ်ခုက လာရောက် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံသူနဲ့ ခွဲခြားမှုမရှိဘဲဆက်ဆံခြင်း (Most Favoured Nation Treatment) စတဲ့ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေထည့်သွင်းရေးဆွဲလာကြပါတယ်။
- (၃) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအကာအကွယ်ပေးခြင်း (Investment Protection) အပိုင်းမှာလည်း သာတူညီမျှဆက်ဆံဆောင်ရွက်ခြင်း (Fair and Equitable Treatment)၊ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းကိုသိမ်းယူခြင်းမှအကာအကွယ်ပေးခြင်း (Expropriation)၊ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းက ရရှိတဲ့အကျိုးအမြတ်တွေကို မူရင်းနိုင်ငံသို့ ပြန်လည် လွှဲပြောင်း ခွင့်ပြုခြင်း (Transfers)၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းတွေအပေါ်မှာ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရရဲ့ လိုလားချက်နဲ့အညီဆောင်ရွက်စေခြင်း (Performance Requirement) တွေကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားသားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေရဲ့ ဒါရိုက်တာအဖွဲ့ဝင်တွေ၊ မန်နေဂျာတွေ၊ ပညာရှင်တွေကို ကန့်သတ်မှုမထားဘဲ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ပေးခြင်း (Sojourn of Foreign Nationals and Senior Personnel)၊ အငြင်းပွား မှုဖြေရှင်းခြင်း ဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက်များ (Dispute Settlement) ထည့်သွင်းရေးဆွဲ ခြင်း တို့ကိုဆောင်ရွက်လာကြပါတယ်။
- (၄) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမြှင့်တင်ခြင်း (Investment Promotion) နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မှုတွေ၊ လွယ်ကူချောမွေ့အောင်စီမံပေးမှုတွေ (Promotion and Facilitation)၊ အစိုးရဌာနချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ (Cooperation) နဲ့ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း (Transparency) ဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက် တွေကို ဥပဒေမှာပြည့်စုံအောင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲလာကြပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေများဟာလည်း ခေတ်နဲ့အညီဖြစ်ပေါ်တိုးတက် ပြောင်း လဲမှု တွေရှိခဲ့ပါတယ်။ စာရေးသူအနေနဲ့စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရာက ယခင်အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှာ အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဝန်ကြီးဌာနကို ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံခဲ့ရပြီး ခေတ်ပြောင်း စနစ်အပြောင်းမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက်

ခွင့်ရရှိခဲ့ပါတယ်။ လက်ရှိအစိုးရတာဝန်ယူတဲ့ကာလမှာလည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် တွေမှာ ဆက်လက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် ရခဲ့ပြန်ပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ တွေခေတ်အလိုက် ပြောင်းလဲလာမှုကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ် တွေမှာပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသူ တစ်ဦးအနေနဲ့ အပြောင်းအလဲတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မှတ်တမ်းငယ် တစ်ခုပြုခြင်းသာဖြစ်ပါတယ်။

ပထမဆုံးဥပဒေ

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေသမိုင်းကြောင်းကို ပြန်လည်တူးဆွကြည့်ရင် ပထမဆုံး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေအဖြစ်အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်မှာအက်ဥပဒေအမှတ်၄၁နဲ့ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့ ၁၉၅၉ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ငွေရင်းနှီးရေးအက်ဥပဒေ (The Union of Burma Investment Act, 1959) ကို တွေ့ရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ဖဆပလ အစိုးရ လက်ထက်မှာ နိုင်ငံစီးပွားရေးပြန်လည်ထူထောင်ဖို့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုကနေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ ဥပဒေလို့လည်းဆိုနိုင်ပါတယ်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၆ခုနှစ်အတွင်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု အနေနဲ့ အနောက်နိုင်ငံများနဲ့ ကိုလိုနီဘဝကလွတ်လာတဲ့အိန္ဒိယ၊ ယူဂိုဆလားဗီးယားနဲ့ အစ္စရေး နိုင်ငံများ၊ စကင်ဒီနေးဗီးယားနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်လေ့လာမှုဆောင်ရွက်ရာကနေနိုင်ငံခြားသား ပုဂ္ဂလိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့နည်းပညာ၊ စက်ပစ္စည်းကိရိယာတွေရရှိအောင် ဆွဲဆောင်လိုလျှင် လွှတ်တော်က ဥပဒေတစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်းပြီး ဆောင်ရွက်ဖို့လိုတယ်ဆိုတဲ့ အသိကိုရရှိခဲ့ပါတယ်။ ၎င်းအသိ အပေါ်မှာအခြေခံပြီး ၁၉၅၆ခုနှစ်နှစ်ကုန်ပိုင်းမှာ အမေရိကန်အကြံပေးအဖွဲ့ (TAMS) ရဲ့ အကြံပေးချက်အရ အမျိုးသားစီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးဦးဝင်းကို တာဝန်ပေးကာ ရေးဆွဲစေ ခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်လို့သိရပါတယ်။

သို့သော်လည်း ထိုဥပဒေဟာလွှတ်တော်တွင်းမှာရှိတဲ့ လက်ဝဲလိုလားသူများ၊ အထူးသဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီအတွင်းက သခင်တင်နဲ့အဖွဲ့ရဲ့ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုများ ရှိခဲ့တယ်လို့ သိရပါ တယ်။ အဓိကအကြောင်းကတော့ ဒီဥပဒေပေါ်လာရင်နိုင်ငံခြားသား အရင်းရှင်တွေမြန်မာပြည်ထဲ ရောက်လာပြီး နိုင်ငံသားတွေအနေနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်စိတ်ဓာတ်ပျက်စေနိုင်တယ်လို့ ယူဆတဲ့အတွက် ကန့်ကွက်ခဲ့ကြတယ်လို့လည်းဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်အဆိုပါ ဥပဒေဟာလွှတ်တော်ကို တင်ပြနိုင် တဲ့ အဆင့်သို့မရောက်ခဲ့ဘဲ ရပ်တန့်နေခဲ့ပါတယ်။ အိမ်စောင့်အစိုးရတက်လာပြီး နောက်ပိုင်းမှာ အစိုးရယန္တရား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနဲ့နိုင်ငံစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို တာဝန်ယူခဲ့ကြတဲ့ ဗိုလ်မှူးကြီးအောင်ကြီးနဲ့ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်တို့က အဆိုပါ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းနိုင်ရေးကို ပြန်လည် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါတယ်။ လွှတ်တော်ထဲမှာရှိတဲ့လက်ဝဲယိမ်း နိုင်ငံရေးသမားများနဲ့ တွေ့ဆုံ ညှိနှိုင်းမှုတွေ၊ အထူးသဖြင့် သခင်တင်လက်ခံလာအောင် ရှင်းလင်းဆွေးနွေးမှုတွေ ဆောင်ရွက် ခဲ့ကြရင်း အဆိုပါအက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်နိုင်ရင် နိုင်ငံခြားမှရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို ပိုမို ဆွဲဆောင်နိုင်မှာဖြစ်တဲ့အတွက်အစိုးရအနေနဲ့ နိုင်ငံခြားအစိုးရများထံမှ ျချေးငွေတွေ၊

အကူအညီတွေ တောင်းခံနေရတဲ့ကိစ္စဆောင်ရွက်စရာ လိုတော့မှာ မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းပြတဲ့ အခါသခင်တင်နဲ့ အဖွဲ့ကလက်ခံသဘောတူလိုက်တဲ့အတွက် နောက်ဆုံးမှာဥပဒေတစ်ရပ်အဖြစ်နဲ့ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်နိုင်တယ်လို့သိရပါတယ်။

သူ့ခေတ်သူ့အခါ

အက်ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ ငွေကြေးနှင့် ဘဏ်အုပ်ချုပ်ရေးဌာနခွဲက ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့မှာ အမှတ်စဉ် ၈၆နဲ့ ၁၉၆၀ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ငွေရင်းနှီးရေးနည်းဥပဒေများ ကိုဆက်လက်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ပုဒ်မ၁၃ခုသာပါရှိတဲ့ အဆိုပါ အက်ဥပဒေမှာ ယနေ့လက်ခံကျင့်သုံးနေတဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေဆိုင်ရာ အခြေခံအချက်တွေထဲက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွေ၊ ဖြေလျော့မှု ဆောင်ရွက်ခြင်း ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေ၊ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု လွယ်ကူချောမွေ့ရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေကို သူ့ခေတ်အခါနဲ့ ကိုက်ညီအောင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲခဲ့တာ လည်းတွေ့ရပါတယ်။ ဥပဒေကိုရေးဆွဲစဉ်ကအခြားနိုင်ငံများရဲ့ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု ဥပဒေတွေကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီးရေး ဆွဲခဲ့တယ်လို့လည်းတွေ့ရှိရပါတယ်။

၁၉၅၀လွန်ကာလများကနေ ၂၀ရာစုနှောင်းပိုင်းကာလများအထိနိုင်ငံအသီးသီးကရေးဆွဲခဲ့ တဲ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေတွေမှာ နိုင်ငံခြားသားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို အကန့်အသတ်နဲ့သာ ခွင့်ပြုလေ့ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဆိုပါခွင့်ပြုလုပ်ငန်းတွေကို ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အခေါ်အဝေါ်အရ “ခွင့်ပြုစာရင်း (Positive List)” လို့သုံးစွဲကြပါတယ်။ ၁၉၅၉ခုနှစ် ငွေရင်းနှီးရေးအက်ဥပဒေအရ ထုတ်ပြန်တဲ့ နည်းဥပဒေများထဲမှာ ခွင့်ပြုစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တိရိစ္ဆာန် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ ကြက်/ငှက်/ဘဲမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ နို့/ထောပတ်/ ဒိန်ခဲထုတ်လုပ် ရေး လုပ်ငန်း၊ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ အဆောက်အဦဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများနဲ့ ဟိုတယ် ဖွင့်လှစ်တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းကိုသာဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရပါတယ်။

ကော်မတီဘယ်လိုဖွဲ့?

အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ၃ အရ “ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ငွေရင်းနှီးရေးကော်မတီ (Union of Burma Investment Committee)” ကိုနိုင်ငံတော်သမ္မတက ခန့်ထားရမည်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး နည်းဥပဒေအရကော်မတီကို အောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းဘို့ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တာကိုလည်းတွေ့ရပါတယ်-

- (၁) အမျိုးသားစီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာန၊ အတွင်းဝန်။
- (၂) ဘဏ္ဍာရေးနှင့်အခွန်တော်ဝန်ကြီးဌာန၊ အတွင်းဝန်။
- (၃) ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အတွင်းဝန်။
- (၄) စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ အတွင်းဝန်။
- (၅) ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး။

(၆) နိုင်ငံတော်သမ္မတက ရွေးချယ်ခန့်ထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ငှဦးတို့ပါရှိပါတယ်။

ကော်မတီနဲ့ပတ်သက်တဲ့သက်တမ်းကို အတိအကျသတ်မှတ်ပေးခြင်းမပြုဘဲ အက်ဥပဒေ အာဏာတည်သည့် ကာလအပိုင်းအခြားအတိုင်း ဖြစ်ရမည်ဆိုပြီးပြဋ္ဌာန်းခဲ့တာကိုလည်း ထူးခြားစွာ တွေ့ရှိရပါတယ်။ ကော်မတီရဲ့အတွင်းရေးမှူးကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက ခန့်ထားဘို့နဲ့ ကော်မတီအစည်းအဝေးကိုပြုကွဲဒိန်တစ်လလျှင် တစ်ကြိမ်ကျင်းပသွားဘို့ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တာလည်း တွေ့ရှိရပါတယ်။ နည်းဥပဒေမှာထူးခြားစွာ တွေ့ရှိရတာကတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူအနေနဲ့ အက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ ပါရှိတဲ့အခွင့်အရေးတွေကို ဆောလျင်စွာနဲ့မျှတစွာ မရရှိခဲ့ရင် ကော်မတီထံသို့စာဖြင့် ရေးသားတိုင်တန်းရမည့်အပြင် ကျမ်းကြိမ်လွှာဖြင့်လည်း ထောက်ခံရမည်လို့ ပါရှိပါတယ်။ အဆိုပါအချက်က ယနေ့နိုင်ငံအသီးသီးမှာ ကျင့်သုံးနေတဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ၏ နစ်နာချက်များဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် (Investor Grievance Mechanism) ရဲ့အခြေခံ သဘော တရားဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၆၀ လောက်ကတည်းက ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့တာကို ဂုဏ်ယူဘွယ်တွေ့ရှိရပါတယ်။

ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီးတဲ့နောက်မှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတကရွေးချယ်တဲ့ မဟာသရေစည်သူဦးချမ်းသာ၊ ပါလီမန်အတွင်းဝန်၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာနက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဦးအေးမောင်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်၊ ပန်းတနော်ဦးထွန်းဝင်း၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်၊ မြန်အောင်၊ ဦးကျော်ငြိမ်း၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ပြည်ထောင်စုဘဏ်တို့က အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ်လည်းကောင်း ပါဝင်ပြီး နည်းဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်ပါအတိုင်း အတွင်းဝန်များကအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ပါဝင်တဲ့ ကော်မတီကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၇ ရက် နေ့မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။

ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီနဲ့ဥက္ကဋ္ဌအပြောင်းအလဲ

၁၉၆၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရထံ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေးကော်မတီက အစီရင်ခံစာ တစ်စောင်တင်သွင်းခဲ့ပြီး အဆိုပါအစီရင်ခံစာရဲ့ စာပိုဒ် ၄ မှာ အောက်ပါ အတိုင်းပါရှိခဲ့ပါတယ် -

“၄။ အစိုးရဘုတ်အဖွဲ့နှင့်ကော်ပိုရေးရှင်းများတွင်အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများခန့်ထားရေး။

(က) မူနှင့်ဝါဒကိုချမှတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသောဘုတ်နှင့်ကော်ပိုရေးရှင်း (Policy-making Boards and Corporations) များတွင်အဖွဲ့ဝင်များခန့်အပ်ခြင်းမှာ အစိုးရ၏ ကိုယ်ပိုင်အခွင့်အရေး၊ အစိုးရ၏သဘောဆန္ဒအတိုင်းအဖြစ်ထားရှိရန်သဘောတူကြသည်။

(ခ) အကောင်အထည်ဖော်သောဘုတ် (Implementation or Executive Boards) များတွင်မူ တိုင်းပြည်အကျိုးကိုရှေးရှုလျှက် နိုင်ငံရေးပါတီဝင်ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံပါတီဝင်ဖြစ်လျှင်လည်းအတိုက်အခံပါတီဝင်ဖြစ်စေ၊

အကျွမ်း ကျင့်ဆုံးနှင့်အသင့်တော်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်များသာလျှင်ခန့်ထားရန်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ ဘုတ်တို့တွင်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးနှင့်ပါလီမန်အတွင်းဝန်များ မပါဝင် သင့်ကြောင်းသဘောတူကြပါသည်။”

အထက်ပါအစီရင်ခံစာကို နိုင်ငံတော်အစိုးရကလက်ခံလိုက်တဲ့အတွက် ကော်မတီရဲ့ဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေတဲ့ ပါလီမန်အတွင်းဝန် ဦးချမ်းသာအနေနဲ့ ဥက္ကဋ္ဌရာထူးက နှုတ်ထွက် ပေးဘို့ အကြောင်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ၁၉၆၁ခုနှစ်ဇွန်လ၁၉ရက်နေ့ မှာအမျိုးသား စီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်ပြီးပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ငွေရင်းနှီးရေး ကော်မတီ၊ ဥက္ကဋ္ဌမဟာသရေစည်သူ ဦးချမ်းသာကို တာဝန်မှရပ်စဲပြီး အမျိုးသား စီမံကိန်း ဝန်ကြီး ဌာန၊ အတွင်းဝန် သီရိပျံချီ ဦးခင်မောင်ကြီးကို ကော်မတီရဲ့ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အစားထိုးခန့်အပ် ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ဦးခင်မောင်ကြီးအငြိမ်းစားယူသွားတဲ့အတွက် အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာန၊ အတွင်းဝန် ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဦးအုန်းခင်ကို ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ရက် နေ့မှာ ခန့်ထားလိုက်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါတယ်။

ဘာတွေလုပ်ခဲ့သလဲ?

ကော်မတီအနေနဲ့ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအဆိုပြုလွှာများကို စိစစ်ခွင့်ပြုမိန့်တွေ ထုတ်ပေးခဲ့တာ ကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းတွေထဲမှာ မြန်မာပြည်ချည်မျှင်နှင့် ယက္ကန်းစက်ရုံများ လီမိတက်၊ ရန်ကုန်စက္ကူစက်လီမိတက်၊ နေပြည်တော်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကုမ္ပဏီ စတဲ့လုပ်ငန်း တွေ ပါဝင်ခဲ့တာကိုလည်းအထောက်အထားအချို့ တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ ထူးခြားချက်တစ်ခုကတော့ ဦးချမ်းသာကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်ကာလအတွင်း (၁၅) ကြိမ်မြောက် ကုလ သမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံတက်ရောက်ရန် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့သွားရောက်ရင်း အခြား နိုင်ငံ များရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ပုံ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဆွဲဆောင်မှု လုပ်ငန်း များဆောင်ရွက်ပုံ၊ နိုင်ငံခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များကို မြန်မာနိုင်ငံ သို့လာရောက်ပြီး ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုဆောင်ရွက်စေရေးလှုံ့ဆော်ဆွဲဆောင်ဘို့ အမေရိကန်နိုင်ငံရှိ ဝါရှင်တန်၊ ချီကာဂို၊ ဆန်ဖရန် စစ္စကိုမြို့များ ကိုလည်းကောင်း၊ ပူတိုရီကို (Puerto Rico) နိုင်ငံနဲ့ ကနေဒါနိုင်ငံများသို့ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် နှောင်းပိုင်းမှာ သွားရောက်ခဲ့တာတွေ့ရှိရပါတယ်။

ဥပဒေပြင်ဆင်ခြင်း

၁၉၆၂ ခုနှစ် တော်လှန်ကောင်စီတက်လာပြီးနောက်ပိုင်းမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကိုအကာ အကွယ်ပေးတဲ့ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်တဲ့ အက်ဥပဒေပုဒ်မ၆၊ပုဒ်မခွဲ (၁) ကို တော်လှန်ကောင်စီ ဥပဒေ အမှတ် ၃၉၊ ၁၉၆၂ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ငွေရင်းနှီးရေးအက်ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေအဖြစ်၁၉၆၂ခုနှစ်၊အောက်တိုဘာလ၁၁ရက်နေ့မှာပြဋ္ဌာန်းပြီးပယ်ဖျက်ခဲ့ပါတယ်။အဆိုပါပုဒ် မမှာ “၆။ (၁) ဤအက်ဥပဒေအ ရငွေရင်းနှီးထားသော မည်သည့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကိုမဆို

ဤအက်ဥပဒေအရ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်လှန်ရေးကောင်စီဥက္ကဋ္ဌက အာမခံထားသောကာလ အပိုင်းအခြားအတွင်း နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်မည်မဟုတ်၊ ထိုကာလအပိုင်းအခြားကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုစီအလိုက် တော်လှန်ရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌက သတ်မှတ်မည်။” လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့ပါတယ်။ အဆိုပါပုဒ်မပယ်ဖျက်ဘို့ကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမျိုးသားစီမံကိန်းဌာနက ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်လှန်ရေး အစိုးရအဖွဲ့သို့တင်သွင်းသည့်အမှာစာမှာ “ယခုအခါ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်လှန်ရေး အစိုးရကမြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့်နိုင်ငံခြား ငွေပင်ငွေရင်းကိုဖိတ်ခေါ်ရန် ရည်ရွယ်ချက် မရှိတော့ပေ။ သို့ဖြစ်ရာနိုင်ငံခြားငွေပင်ငွေရင်းဖိတ်ခေါ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အက်ဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားခဲ့သော အဆိုပါပုဒ်မဖိ၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) ကိုဆက်လက်ထားရှိရန် လိုအပ်တော့မည် မဟုတ်ပါ။” လို့ဖော်ပြထားတာကိုတွေ့ရှိရပါတယ်။

ပထမဥပဒေ၏နိဂုံး

တော်လှန်ရေးကောင်စီ တက်လာပြီးနောက်ပိုင်း ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့မှာ အမျိုးသား စီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာနက ပြန်တမ်းထုတ်ပြန်ပြီး ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်တဲ့ဦးထွန်းဝင်း၊ အမတ်ဟောင်း (မြန်အောင်) နဲ့ဦးအေးမောင်၊အမတ်ဟောင်း (ပန်းတနော်) တို့ကို တာဝန်က ရပ်စဲလိုက်ပြီး ၎င်းတို့ရဲ့နေရာမှာ ဗိုလ်မှူးကြီးလှဟန်နဲ့ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မောင်ခ တို့ကို အစားထိုး ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ ပြောင်းလဲလာတဲ့ နိုင်ငံရေး အခြေအနေ၊ အစိုးရရဲ့မူဝါဒနဲ့အညီငွေရင်းနှီးရေးကော်မတီဟာ နိုင်ငံတော်အတွက်အရေးပါတဲ့ ကော်မတီတစ်ရပ်မဟုတ်တော့ဘဲ ခေတ်ပြောင်းစနစ်ပြောင်းမှာ ၁၉၅၉ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံငွေရင်းနှီးရေး အက်ဥပဒေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာလည်း တိမ်မြုပ်သွားခဲ့ ပါတော့တယ်။

အောင်နိုင်ဦး